

ONDERSTEUNENDE KENNIS - HOOFDSTUK 1: FONOLOGIE, SPELLING EN SYNTAXIS

1. FONOLOGIE.....	3
1.1. DE SPRAAKKETEN.....	3
1.2. BEGRIPPEN.....	4
1.3. DE NEDERLANDSE KLANKEN.....	5
1.4. SPREKEN.....	7
1.5. SCHRIJVEN.....	7
2. SPELLING.....	8
2.1. DE SPELLINGREGELS VAN HET NEDERLANDS.....	8
2.2. FREQUENTE EN MINDER FREQUENTE WOORDEN.....	8
2.3. DIAKRITISCHE TEKENS.....	9
2.4. INTERPUNCTIETEKENS.....	9
2.5. UITSPRAAKTEKENS.....	12
3. SYNTAXIS.....	13
3.1. ZINSDLEN.....	13
3.2. SOORTEN ZINNEN VOLGENS HUN COMMUNICATIEVE FUNCTIE.....	13
3.3. BEVESTIGENDE EN ONTKENNENDE ZINNEN.....	15
3.4. PASSIEVE EN ACTIEVE ZINNEN.....	16
3.5. SAMENGESTELDE ZINNEN.....	17
3.6. BETREKKELIJKE BIJZIN EN ANTECEDENT.....	20
3.7. WOORDVOLGORDE.....	21

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHES

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder

Ondersteunende kennis

- Inzicht in het taalsysteem
 - Fonologie
 - Spelling
 - Syntaxis

ONDERSTEUNENDE KENNIS - HOOFDSTUK 2: MORFOLOGIE

1. BASISBEGRIPPEN.....	3
2. WOORDVORMING.....	4
2.1. SAMENSTELLING.....	4
2.1.1. Nominale samenstellingen.....	7
2.1.2. Adjectivische samenstellingen.....	7
2.1.3. Verbale samenstellingen.....	8
2.2. AFLEIDINGEN.....	9
2.2.1. Zelfstandige naamwoorden.....	10
2.2.2. Bijvoeglijke naamwoorden.....	11
2.2.3. Werkwoorden.....	12
2.2.4. Bijwoorden.....	13
2.3. SAMENSTELLEND AFLEIDING.....	13
2.3.1. Zelfstandige naamwoorden.....	14
2.3.2. Bijvoeglijke naamwoorden.....	14
2.3.3. Werkwoorden.....	14
3. FLEXIE.....	15
3.1. FLEXIE BIJ HET ZELFSTANDIG NAAMWOORD.....	15
3.2. FLEXIE BIJ HET BIJVOEGLIJK NAAMWOORD.....	18
3.2.1. Trappen van vergelijking.....	18
3.2.2. In nominale constituenten.....	18
3.3. FLEXIE VAN HET WERKWOORD.....	19

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHES

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder
Ondersteunende kennis

- Inzicht in het taalsysteem
 - Morfologie

ONDERSTEUNENDE KENNIS - HOOFDSTUK 3: SEMANTIEK

1. ETYMOLOGIE.....	3
2. DENOTATIE EN CONNOTATIE.....	4
2. BETEKENISRELATIES.....	5
2.1. SYNONIEMEN EN ANTONIEMEN.....	5
2.2. POLYSEMIE.....	5
2.3. HYPONYMIE EN HYPERONYMIE.....	6
2.4. BEELDSPRAAK.....	8
2.4.1. Vergelijking.....	8
2.4.2. Metafoor.....	9
2.4.3. Metoniem of metonymie.....	9
3. EUFEMISMEN EN DYSFEMISMEN.....	10
4. BETEKENISVERANDERING.....	12
4.1. SOORTEN BETEKENISVERANDERINGEN.....	12
4.2. MANIEREN WAAROP DE BETEKENIS VERANDERT.....	14
4.3. DOUBLETEN.....	14
4.4. BETEKENISDIFFERENTIATIE.....	15
5. HUMOR.....	15
6. HOE KOMT EEN TAAL AAN NIEUWE WOORDEN?.....	15
6.1. KLANKNABOOTING OF ONOMATOPEE.....	15
6.2. LEENWOORDEN.....	16
6.3. NEOLOGISMEN.....	18
6.4. VOLKSETYMOLOGIE.....	19
6.5. BEELDSPRAAK.....	19
6.6. WOORDEN DIE GEEN STANDAARDTAAL ZIJN.....	22
7. SPREKEN IN BEELDEN.....	22
7.1. LETTERLIJK EN FIGUURLIJK TAALGEBRUIK.....	22
7.2. BEELDEND TAALGEBRUIK.....	25
8. FRAMING.....	27

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHES

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder
Ondersteunende kennis

- Inzicht in het taalsysteem
 - Semantiek

ONDERSTEUNENDE KENNIS - HOOFDSTUK 4: INZICHT IN HET TAALGEBRUIK

1. BETEKENISRELATIES IN TEKSTEN.....	3
2. TEKSTSOORTEN.....	6
3. TEKSTTYPES.....	7
4. TEKSTSTRUCTUREN.....	8
5. COMMUNICATIEMODEL.....	10
6. NON-VERBALE COMMUNICATIE.....	11
7. PRAGMATIEK.....	11
7.1. FEIT EN MENING.....	11
7.2. ARGUMENTEN.....	12
7.2.1. Feitelijke en niet-feitelijke argumenten.....	12
7.2.2. Soorten argumenten.....	12
7.2.3. Verzwegen argumenten.....	13
7.3. REDENERINGEN.....	14
7.4. REDENEERVORMEN.....	15
7.4.1. Inleiding.....	15
7.4.2. Inductie.....	16
7.4.3. Deductie.....	17
7.4.4. Syllogisme.....	17
7.4.5. Dilemma.....	18
7.5. DROGREDENEN OF SOFISMEN.....	18
7.6. OEFENINGEN.....	21

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHES

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder

Ondersteunende kennis

- Inzicht in het taalgebruik

ONDERSTEUNENDE KENNIS - HOOFDSTUK 5: TAALZORG DEEL 1

1. GEEN STANDAARDTAAL.....	3
2. SPREEKTAAL.....	13
3. ONDUIDELIJKE STATUS.....	17
4. AMBTELIJKE TAAL.....	20
5. VEROUDERDE EN ARCHAÏSCHE TAAL.....	21
6. SCHRIJFTAAL / FORMELE TAAL.....	22
7. INFORMELE TAAL.....	24
8. LIEVER NIET GEBRUIKEN.....	25
9. CONTEXTFOUT.....	26
10. MALAPROPISME.....	29

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHES

Taalzorg wordt niet expliciet vermeld, maar bij de vereisten waaraan je tekst of mondelinge opdracht minimaal moet voldoen staat wel dat je Standaardnederlands moet gebruiken, dat je taal correct moet zijn en dat je de juiste registers moet gebruiken. Stilstaan bij taalzorg helpt je hierbij.

In dit document komen allerlei soorten taal- en stijlfouten op woordniveau aan bod. Door hier wat meer over te weten, kan je die fouten gemakkelijker herkennen en voorkomen.

ONDERSTEUNENDE KENNIS - HOOFDSTUK 6: TAALZORG DEEL 2

1. CONTAMINATIE.....	3
2. DUBBELE ONTKENNING.....	3
3. FOUTIEF GEBRUIKTE BEKNOPTTE BIJZIN.....	4
4. FOUTIEVE INVERSIE.....	5
5. FOUTIEVE SAMENTREKKING.....	6
6. HIAAT EN ELLIPS.....	7
7. INCONGRUENTIE OF DISCONGRUENTIE.....	8
8. PLEONASME.....	10
9. TAUTOLOGIE.....	11
10. SYMMETRIEFOUTEN.....	12
11. VERKEERDE WOORDPLAATSING.....	12
12. DOORBREKING VAN DE WERKWOORDELIJKE EINDGROEP.....	13
13. VERWIJSFOUTEN.....	15
14. ONBEDOELDE WISSEL VAN ONDERWERP.....	17
15. PASSIVITIS.....	18
16. NAAMWOORDSTIJL.....	18
17. OVERSPANNEN TANGCONSTRUCTIE.....	19
18. EXTRA OEFENINGEN.....	20
19. OPLOSSINGEN.....	22

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHES

Taalzorg wordt niet expliciet vermeld, maar bij de vereisten waaraan je tekst of mondelinge opdracht minimaal moet voldoen staat wel dat je Standaardnederlands moet gebruiken, dat je taal correct moet zijn en dat je de juiste registers moet gebruiken. Stilstaan bij taalzorg helpt je hierbij.

In dit document komen allerlei soorten taal- en stijlfouten op zinsniveau aan bod. Door hier wat meer over te weten, kan je die fouten gemakkelijker herkennen en voorkomen.

ONDERSTEUNENDE KENNIS - HOOFDSTUK 7: WOORDENSCHAT 1

1. WETENSCHAP EN TECHNOLOGIE.....	3
2. DENKEN EN ANALYSEREN.....	5
3. BELANG EN BETEKENIS.....	6
4. ONDERWIJS, LEREN EN OPVOEDEN.....	6
5. TAAL.....	7
6. HOREN EN SPREKEN.....	7
7. DEBAT EN DISCUSSIE.....	7
8. ETHIEK.....	8
9. MOEILIJKE SITUATIES.....	8
10. CRIMINALITEIT, RECHT EN BUREAUCRATIE.....	11
11. DOELGERICHT HANDELEN.....	12
12. MENSEN.....	13
13. GENEESKUNDE.....	17
14. SAMENLEVING.....	18
15. ECONOMIE.....	20
16. POLITIEK.....	21
17. INTERNATIONALE POLITIEK EN OORLOG.....	22
18. KUNST EN CULTUUR.....	22
19. VRIJE TIJD EN LIFESTYLE.....	23
20. RELIGIE, SPIRITUALITEIT, LEVENSBESCHOUWING.....	24
21. OORDELEN EN BESCHRIJVEN.....	25
22. TIJD EN RUIMTE.....	27
23. FUNCTIONELE WOORDEN.....	28
24. DIVERSE MOEILIJKE WOORDEN.....	28

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHES

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder
Ondersteunende kennis

- Woordenschat

Woordenschat hoort bij het deel Ondersteunende kennis. Dit wordt niet rechtstreeks geëvalueerd. Je krijgt er dus geen cijfer voor.

Toch is het zinvol om woordenschat te leren. Dit helpt je namelijk om beter te scoren voor alle onderdelen die wél geëvalueerd worden. Als je je preciezer en gevarieerder kan uitdrukken scoor je hoger voor schrijven en spreken. Als je veel woorden kent, begrijp je beter wat je leest en hoort en scoor je dus beter voor lezen en luisteren.

In dit document vind je diverse vrij frequente woorden gegroepeerd in thema's.

ONDERSTEUNENDE KENNIS - HOOFDSTUK 8: WOORDENSCHAT 2

1. WETENSCHAP EN TECHNOLOGIE.....	3
2. DENKEN EN ANALYSEREN.....	5
3. BELANG EN BETEKENIS.....	5
4. ONDERWIJS, LEREN EN OPVOEDEN.....	5
5. TAAL.....	6
6. HOREN EN SPREKEN.....	6
7. DEBAT EN DISCUSSIE.....	7
8. ETHIEK.....	7
9. MOEILIJKE SITUATIES.....	7
10. CRIMINALITEIT, RECHT EN BUREAUCRATIE.....	9
11. DOELGERICHT HANDELEN.....	10
12. MENSEN.....	10
13. GENEESKUNDE.....	13
14. SAMENLEVING.....	13
15. ECONOMIE.....	14
16. POLITIEK.....	15
17. INTERNATIONALE POLITIEK EN OORLOG.....	16
18. KUNST EN CULTUUR.....	17
19. VRIJE TIJD EN LIFESTYLE.....	18
20. RELIGIE, SPIRITUALITEIT, LEVENSBESCHOUWING.....	18
21. OORDELEN EN BESCHRIJVEN.....	19
22. TIJD EN RUIMTE.....	20
23. FUNCTIONELE WOORDEN.....	21
24. DIVERSE MOEILIJKE WOORDEN.....	22

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHES

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder
Ondersteunende kennis

- Woordenschat

In dit document vind je moeilijkere woorden gegroepeerd in thema's.
Deze lijst is een uitbreiding van de lijst in hoofdstuk 7.

ONDERSTEUNENDE KENNIS - HOOFDSTUK 9: WOORDENSCHAT 3

1. WETENSCHAP EN TECHNOLOGIE.....	3
2. DENKEN EN ANALYSEREN.....	3
3. BELANG EN BETEKENIS.....	3
4. ONDERWIJS, LEREN EN OPVOEDEN.....	4
5. TAAL.....	4
6. HOREN EN SPREKEN.....	4
7. DEBAT EN DISCUSSIE.....	4
8. ETHIEK.....	5
9. MOEILIJKE SITUATIES.....	5
10. CRIMINALITEIT, RECHT EN BUREAUCRATIE.....	6
11. DOELGERICHT HANDELEN.....	6
12. MENSEN.....	7
13. GENEESKUNDE.....	8
14. SAMENLEVING.....	8
15. ECONOMIE.....	9
16. POLITIEK.....	9
17. INTERNATIONALE POLITIEK EN OORLOG.....	10
18. KUNST EN CULTUUR.....	10
19. VRIJE TIJD EN LIFESTYLE.....	11
20. RELIGIE, SPIRITUALITEIT, LEVENSBESCHOUWING.....	11
21. OORDELEN EN BESCHRIJVEN.....	12
22. TIJD EN RUIMTE.....	13
23. FUNCTIONELE WOORDEN.....	13
24. DIVERSE MOEILIJKE WOORDEN.....	14

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHES

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder
Ondersteunende kennis

- Woordenschat

In dit document vind je moeilijke woorden gegroepeerd in thema's.
Deze lijst is een uitbreiding van de lijsten in hoofdstuk 7 en 8.

LITERATUUR - HOOFDSTUK 1: ALGEMENE BEGRIPPEN LITERATUUR

1. LECTUUR.....	3
2. LITERATUUR.....	3
3. PRIMAIRE EN SECUNDAIRE LITERATUUR.....	3
4. TRIVIAALLITERATUUR.....	4
5. PULP.....	4
6. FICTIE, NON-FICTIE EN FACTIE.....	5
7. PROZA.....	5
8. POËZIE.....	6
9. GELAAGDHEID.....	6
10. EPIEK, LYRIEK EN DRAMATIEK.....	6
11. HUMOR.....	7
11.1. INLEIDING.....	7
11.2. SOORTEN HUMOR.....	7
11.3. HUMORISTISCHE GENRES.....	14

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHES

Dit hoofdstuk bereidt je samen met hoofdstuk 2, 3 en 4 voor op het onderdeel Literatuur.

LITERATUUR - HOOFDSTUK 2: PROZA

1. LITERAIRE SUBGENRES.....	3
1.1. FABEL.....	3
1.2. SAGE.....	4
1.3. STADSSAGE.....	5
1.4. MYTHE.....	6
1.5. SPROOKJE.....	7
1.6. ROMAN.....	8
1.7. NOVELLE.....	9
1.8. KORTVERHAAL.....	9
1.9. AFORISME.....	9
1.10. COLUMN.....	10
1.11. ESSAY.....	11
1.12. LITERAIRE NON-FICTIE.....	12
1.13. STRIP.....	13
2. ROMANGENRES.....	14
2.1. ADOLESCENTENROMAN (YOUNG ADULT-LITERATUUR).....	14
2.2. BILDUNGSROMAN.....	15
2.3. GOTHIC NOVEL.....	15
2.4. STREEKLITERATUUR (HEIMATLITERATUUR).....	16
2.5. PSYCHOLOGISCHE ROMAN.....	16
2.6. SCIENCEFICTION.....	18
2.7. FANTASY.....	19
2.8. UTOPISCHE/DYSTOPISCHE ROMAN.....	19
2.9. DETECTIVEROMAN (WHODUNIT).....	20
2.10. THRILLER.....	20
2.11. AUTOBIOGRAFISCHE ROMAN.....	20
2.12. HISTORISCHE ROMAN.....	22
2.13. MIGRANTENLITERATUUR EN MULTICULTURELE LITERATUUR.....	22

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHES

Dit hoofdstuk bereidt je samen met hoofdstuk 1, 3 en 4 voor op het onderdeel Literatuur.

LITERATUUR - HOOFDSTUK 3: VERHAALKENMERKEN

1. OPBOUW - STRUCTUUR.....	3
2. THEMA.....	4
2.1. HET EIGENLIJKE THEMA.....	4
2.2. MOTIEF.....	4
2.3. MOTTO EN OPDRACHT.....	5
2.4. DE TITEL.....	5
2.5. SYMBOOL.....	5
3. TIJD.....	6
3.1. VOLGORDE.....	6
3.2. HISTORISCHE PERIODE.....	6
3.3. VERTELTEMPO.....	7
4. RUIMTE.....	7
5. PERSONAGES.....	8
6. VERTELPERSPECTIEF (VERTELSTANDPUNT).....	9
7. SPANNING.....	12

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHES

Dit hoofdstuk bereidt je samen met hoofdstuk 1, 2 en 4 voor op het onderdeel Literatuur.

LITERATUUR - HOOFDSTUK 4: POËZIE EN TONEEL

1. POËZIE.....	3
1.1. VERZEN EN STROFEN.....	3
1.2. RIJM.....	3
1.3. KLANKSYMBOLIEK.....	4
1.4. DICHTVORMEN.....	5
2. TONEEL.....	11
2.1. ONTSTAAN EN ONTWIKKELING VAN HET TONEEL.....	11
2.2. BEGRIPPEN.....	13
2.2.1. Toneelstuk.....	13
2.2.2. Theatertekens.....	14
2.2.3. Personen betrokken bij een opvoering.....	15
2.2.4. Regieaanwijzingen.....	16

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHES

Dit hoofdstuk bereidt je samen met hoofdstuk 1, 2 en 3 voor op het onderdeel Literatuur.

OEFENINGEN VERHAALKENMERKEN

1. DE BINOCLE – LOUIS COUPERUS.....	3
2. DRIE JODEN – AART VAN DER LEEUW.....	8
3. DE DOOD VAN JELGERSMA - JACQUES VAN HATTUM.....	10
4. HET SCHERM – MARGA MINCO.....	13
5. BEKENTENIS – BELCAMPO.....	17
6. EEN LANDINGSPOGING OP NEW FOUNDLAND – W.F.HERMANS.....	22
7. GESPONNEN SUIKER – JAN WOLKERS.....	27
8. DE MATROOS ZONDER LIPPEN – CEES NOOTEBOOM.....	32
9. DE VERLIEFDE GEVANGENE – CEES NOOTEBOOM.....	37
10. POZUELO DE ALARCON – CEES NOOTEBOOM.....	42
11. OPLOSSINGEN.....	45

TAALBESCHOUWING DEEL 1

1. IDENTITEIT.....	3
1.1. KENMERKEN VAN IDENTITEIT.....	3
1.2. VORMEN VAN IDENTITEIT.....	4
2. GROEPERINGS EN GROEPEN.....	4
3. REFERENTIEGROEPEN.....	7
4. ZELFBEELD.....	9
4.1. ZELFKENNIS EN ZELFBEELD.....	9
4.2. ZELFKENNIS VERWERVEN.....	10
5. STEREOTYPEN, VOOROORDELEN EN DISCRIMINATIE.....	11
6. COMMUNICATIE.....	14
6.1. HET COMMUNICATIEPROCES.....	15
6.2. SOORTEN COMMUNICATIE.....	17
6.2.1. Intrapersoonlijke communicatie.....	17
6.2.2. Interpersoonlijke communicatie.....	17
6.2.3. Massacommunicatie.....	18
6.2.4. Verbale communicatie.....	18
6.2.5. Non-verbale communicatie.....	19
6.3. COMMUNICATIEPROBLEMEN.....	20
6.3.1. Ruis.....	21
6.3.2. Communicatiestops.....	23
7. DE AXIOMA'S VAN WATZLAWICK.....	23
7.1. AXIOMA 1.....	24
7.2. AXIOMA 2.....	24
7.3. AXIOMA 3.....	26
7.4. AXIOMA 4.....	27
7.5. AXIOMA 5.....	27
8. INCLUSIEVE SAMENLEVING.....	28

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHES

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder
Taalbeschouwing (Nederlands 1)

- Het belang en effect van taalregisters en beleefdheidsconventies.
- Het effect van non-verbale communicatie
- Stereotypering op basis van taal
- Taal als factor bij inclusie en exclusie.

In dit document staat informatie over identiteit, zelfbeeld, communicatie en inclusie. Dit is op zichzelf geen leerstof, maar achtergrond die je kan helpen om het effect van taaluitingen op identiteitsvorming en sociale omgang te analyseren.

TAALBESCHOUWING DEEL 2

1. INLEIDING.....	3
2. GROEPSTALEN OF SOCIOLECTEN.....	4
2.1. LEEFTIJD.....	5
2.2. BEROEP.....	6
2.3. GESLACHT/GENDER.....	7
2.4. MODE.....	14
2.5. SOCIALE KLASSE.....	15
2.6. DENKWERELD.....	16
2.7. ETNISCHE AFKOMST.....	16
2.8. NOOD AAN GEHEIMHOUDING.....	17
3. GEOGRAFISCHE VARIËTEITEN.....	17
3.1. TAAL EN DIALECT.....	17
3.2. WAT DIALECT WEL EN NIET IS.....	18
3.3. DE NEDERLANDSE DIALECTEN.....	20
3.4. STUDIE VAN DIALECTEN.....	21
3.5. ONTWIKKELING EN TOEKOMST VAN DIALECTEN.....	21
3.6. HET STANDAARDNEDERLANDS.....	23
3.6.1. Het Standaardnederlands in België.....	24
3.6.2. De taal als ui.....	26
4. SITUATIONELE VARIËTEITEN.....	28
5. TAALGEBRUIKERS.....	30

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHES

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder

Taalbeschouwing

- Het belang en effect van taalregisters en beleefdheidsconventies.
- Verschillen en overeenkomsten tussen standaardtaal, nationale, regionale, sociale en situationele taalvariëteiten in het Nederlands.

Zie ook: Ondersteunende kennis Hoofdstuk 5: Taalzorg deel 1